

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTEKÓW

1. Nazwa

HISTORYCZNY UKŁAD RURALISTYCZNY WSI NIEMOJÓW

2. Czas powstania

XVI w.

9. Materiały graficzne

3. Miejscowość

NIEMOJÓW

4. Adres (ulica, nr posesji)

5. Przynależność administracyjna

województwo: **DOLNOŚLĄSKIE**

powiat: **KŁODZKI**

gmina: **MIĘDZYLESIE**

6. Współrzędne geograficzne

50° 9' 59.554" N 16° 33' 41.248" E

7. Użytkowanie obecne

**MIESZKALNE
ROLNICZE**

8. Stan zachowania

3

NAZWY: Marienthaal, Marienthal

HISTORIA: Pierwsza wzmianka o Niemojowie pochodzi z 1578 r. Teren ten był przedmiotem licznych sporów pomiędzy Królestwem Czech a Hrabstwem Kłodzkim, lokalizacja nowej osady była więc próbą ustalenia granic. W 1684 r. Niemojów został włączony do włości Althannów (klucz Szczerba). W 1597 r. wybudowano tu pierwszy kościół, najprawdopodobniej ewangelicki. W 1741 r. wieś zamieszkiwało 1741 r. kmieci, 10 zagrodników, 9 chatupników oraz 17 komorników. Głównym zajęciem mieszkańców było rolnictwo, rzemiosło oraz w niewielkim stopniu przemysł (młynarstwo, olejarnictwo). Wieś, z uwagi na stosunki własnościowe, była podzielona na dwie części – jedna z kościołem i szkołą należąca do klucza Szczerba oraz druga w skład której wchodziły dobra sędziowskie (przez długi czas należące do rodziny Neudeków). W 2 poł. XIX w. wieś scalono. Dzięki swojemu malownicznemu położeniu Niemojów stał się wsią turystyczną i letniskową – funkcjonowało tu schronisko młodzieżowe, a popularnością cieszyły się sporty zimowe. W 1939 r. Niemojów zamieszkiwało 404 osoby; po 1945 r. wieś zaczęło stopniowo wyludniać się.

Niemojów to długa wieś łańcuchowa rozciągająca się na ok. 6 km. Większość zabudowy stanowią historyczne murywane oraz drewniano-murywane budynki mieszkalne charakterystyczne dla ziemi Kłodzkiej, luźno zabudowane, w dość dużych odległościach pomiędzy sobą. Z uwagi na zanikający charakter wsi duża część historycznej zabudowy uległa degradacji i zniszczeniu.

Istniejące zagrożenia, postulaty konserwatorskie, źródła i literatura – załącznik do karty ewidencyjnej nr 1.

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

8 września 2023 r.

Jędrzej Musiał

ZAŁĄCZNIK DO KARTY EWIDENCYJNEJ

Nr 1

1. Miejscowość	NIEMOJÓW	5. Nazwa zabytku (jak w karcie), adres	HISTORYCZNY UKŁAD RURALISTYCZNY WSI NIEMOJÓW	6. Zawartość załącznika ISTNIEJĄCE ZAGROŻENIA POSTULATY KONSERWATORSKIE ŹRÓDŁA I LITERATURA
2. Gmina	MIĘDZYLESIE			
3. Powiat	KŁODZKI			
4. Województwo	DOLNOŚLĄSKIE			

ISTNIEJĄCE ZAGROŻENIA:

- zatrącenie historycznego układu ruralistycznego wsi
- przebudowa i niezgodne z doktryną konserwatorską prace remontowe historycznej zabytkowej zabudowy mieszkalnej i gospodarczej

POSTULATY KONSERWATORSKIE:

- rozbudowa wsi z poszanowaniem historycznego ukształtowanego układu ruralistycznego
- zachowanie dominanty jaką stanowi kościół pw. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny
- powstrzymanie degradacji ruiny dworu sołtysów oraz jego rewitalizacja
- budowa nowych obiektów z zastosowaniem materiałów występujących w budownictwie lokalnym oraz z zachowaniem cech charakterystycznych dla Kotliny Kłodzkiej
- prace remontowe i modernizacyjne przy historycznej zabudowie mieszkalnej i gospodarczej należy prowadzić z zachowaniem i poszanowaniem oryginalnej substancji zabytkowej
- zachowanie i konserwacja matej architektury sakralnej
- prace przy obiektach zabytkowych należy prowadzić w uzgodnieniu ze służbami konserwatorskimi

ŹRÓDŁA I LITERATURA

Dehio-Handbuch der Kunstdenkmäler in Polen Schlesien, Berlin 2005.

Knies J., *Alphabetisch-statistisch-topographische Uebersicht der Dörfer, Flecken, Städte und andern Orte der Königl. Preuß. Provinz Schlesien*, 1845.
Słownik geografii turystycznej Sudetów, T. 14: Góry Bystrzyckie i Orlickie., Wrocław 1992.

Kartografia

Messtischblatt Rosenthal 5865, ok. 1936 r.

Opracowanie załącznika:
(data i podpis)

8 września 2023 r.
Jędrzej Musiał

